

Fagskolen
i Østfold

Fagskolen i Østfold

Studieplan 2020-2022
**Barn med særskilte
behov**
60 studiepoeng

Revidert 01.08.2020

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
2. Forventet læringsutbytte	5
2.1 Kunnskaper	5
2.2 Ferdigheter	5
2.3 Generell kompetanse	6
3. Opptakskrav.....	6
4. Tekniske forutsetninger.....	7
5. Studietilbudets innhold, omfang og organisering	8
6. Læringsformer	10
7. Praksis.....	11
8. Vurdering.....	13
8.1 Vurdering av praksis	14
8.2 Kriterier for vurdering av skriftlige arbeidskrav	15
9. Eksamen	15
9.1 Rett til begrunnelse og klage over karakterfastsetting	16
9.2 Klage over formelle feil ved eksamen	16
10. Dokumentasjon	16
10.1 Vitnemål	16
10.2 Karakterutskrift	16
11. Evaluering.....	16
10. Litteratur.....	16
Vedlegg 1. Emnebeskrivelser	17

1. Innledning

Med fagskoleutdanning menes høyere yrkesfaglige utdanninger på nivå over videregående opplæring. Fagskoleutdanninger skal gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak.

Overordnet mål for fagskoleutdanningene er å utdanne reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard, som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak med tjenesteytere og brukere. Fagskoleutdanning skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer. Dagens og morgendagens utfordringer både for samfunnet og oppvekstsektoren innebærer behov for nytenkning innenfor utdanningene.

Fagskoleutdanningene er tverrfaglig, og har et klart brukerperspektiv. Yrkesutøvelsen foregår i et samspill mellom praktiske erfaringer og relevant teori. Oppvekstfaglig yrkesutøvelse er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og nyere relevant kunnskap på området. I tillegg er det nødvendig at man gjør vurderinger og fattet beslutninger på et rettslig og etisk holdbart grunnlag.

Utdanningen skal gi personell med videregående opplæring fra oppvekstfag mulighet til å styrke sin kompetanse for å møte nye utfordringer i barnehage, skole, SFO og annet barne- og ungdomsarbeid.

Begrunnelse for fagskoleutdanning i «Barn med særskilte behov», 60 studiepoeng

Nasjonal plan for fagskoleutdanning i fagretning «Barn med særskilte behov», er utviklet med sikte på å gi særlig barne- og ungdomsarbeidere mulighet til en videreutdanning som kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i oppvekstsektoren.

Denne planen, sammen med «Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag - generell del» danner grunnlaget for denne utdanningsplanen.

Studieplanen er fagspesifikk og dekker læringsutbytte for en fullstendig ettårig heltid (tilsvarende to år på deltid) fagskoleutdanning i fagretning «Barn med særskilte behov»

Endrede samfunnsforhold har ført til store forandringer i oppvekstvilkårene til barn og ungdom i Norge. Dette har ført til økt og endret behov for kompetanse i oppvekstsektoren.

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet er det foretatt en kompetansekartlegging blant ansatte i barnehagene gjennom GLØD prosjektet. Denne viser bl.a. behov for økt kompetanse for å møte barn med særskilte behov. Samme kartlegging viser at det er mange av de ansatte som mener det er aktuelt å ta en toårig spesialisering i barnehagearbeid på fagskolenivå.

«Oppvekstrapporten 2013» fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet viser at andelen elever med enkeltvedtak om spesialundervisning har økt betydelig de fem-seks siste årene. Siden skoleåret 2008/09 har det vært en økning på 18 prosent. I 2012/13 omfatter det 8,6 prosent av det totale antallet elever. Over 2/3 er gutter. Antallet elever som får spesialundervisning øker for hvert skoletrinn. Mens drøyt 4 prosent får spesialundervisning i 1. klasse, øker det til nærmere 12 prosent i 10. klasse. 4018 barn går i egen fast avdeling for spesialundervisning. 373 skoler oppgir at de har elever i egen fast avdeling for spesialundervisning. Andelen elever i grunnskole som får særskilt norskopplæring har økt fra

41 000 i 2008 til over 44 000 i 2013. Andelen er 7,2 prosent, og har vært på dette nivået de siste tre årene.

Økte forventninger om, og krav til omstilling har medført et sterkt behov for å styrke kompetansen til blant annet barne- og ungdomsarbeidere og andre som jobber i barnehage, SFO/skole og annet barne- og ungdomsarbeid. En fagskoleutdanning innen oppvekstfag er et viktig bidrag til å tilføre den etterspurte kompetansen i fagfeltet.

FNs barnekonvensjon gir barn og ungdom under 18 år et særlig menneskerettighetsvern. Konvensjonen gir alle barn rett til: liv og helse, skolegang og utvikling, deltakelse og innflytelse samt omsorg og beskyttelse. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som angår barn. Alle offentlige organer og ansatte er pålagt å oppfylle og respektere barnets rettigheter slik de uttrykkes i konvensjonen.

Kunnskapsdepartementet er i gang med et stortingsmeldingsarbeid om tidlig innsats og inkluderende fellesskap. Meldingen skal legges frem for Stortinget høsten 2019. Målet med meldingen er å forsterke arbeidet med tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehager og skoler, og gi alle barn mulighet til å lykkes uavhengig av sosial, kulturell og språklig bakgrunn, kjønn, kognitive og fysiske forskjeller.

Meldingen skal bygge videre på stortingsmeldingene Meld. St. 19 (2015–2016) *Tid for lek og læring - Bedre innhold i barnehagen* og Meld. St. 21 (2016–2017) *Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen*. Den skal omfatte både barnehage, skole og SFO, og følge opp forslag og ny kunnskap fra ulike ekspertgrupper. Meldingen skal spesielt følge opp og vurdere forslagene i ekspertgrupperapporten *Inkluderende fellesskap for barn og unge* (Nordahl-rapporten) og Stoltenberg-utvalget om kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner som ble levert 1. februar 2019. Andre aktuelle temaer som overgang barnehage – skole/SFO - ungdomstrinn - videregående, SFO, og tverrfaglig samarbeid vil også inngå i meldingen. Videre skal meldingen skissere hvilke mål, prinsipper og helhetlig grep som bør ligge til grunn for at tilbudet i barnehage og skole kan bli bedre.

Kompetanse for fremtidens barnehage, revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018–2022 sier at en god barndom er viktig i seg selv og for resten av livet. Alle barn skal få et godt barnehagetilbud, uansett hvor de bor og hvilken barnehage de går i. Ny rammeplan for barnehagen som trådte i kraft høsten 2017, bygger videre på den norske barnehagetradisjonen der omsorg, lek, læring og danning ses i sammenheng. Leken har og skal fortsatt ha en fremtredende og sentral plass. Samtidig tar rammeplanen hensyn til at barnehagehverdagen har endret seg. Ny rammeplan er tydeligere når det gjelder barnehagens forpliktelser til et systematisk pedagogisk arbeid. Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Oppfyllelse av samfunnsmandatet i tråd med barnehageloven og rammeplanen krever kompetente ansatte i alle ledd.

I Læreplanverket for kunnskapsløftet (2006) er det påpekt at opplæringens mål er å ruste barn, unge og voksne til møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre. I Meld. St.18 (2010 – 2011) *Læring og fellesskap*, St.meld. nr. 16 (2006-2007) ... og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring og St.meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* har regjeringen uttrykt at tidlig innsats og kvalitetsheving gjennom hele opplæringsløpet er nøkkelen til et

utdanningssystem som bidrar til sosial utjevning. Med tidlig innsats menes både et godt pedagogisk tilbud fra barna er små, og at problemer forebygges eller løses tidlig i hele utdanningsløpet. Tidlig og god hjelp til barn som av ulike grunner trenger ekstra oppfølging kan bidra til å forebygge senere vansker og sosial ulikhet.

Fagskoleutdanningen i barn med særskilte behov gjennomføres som et deltidsstudium over to år med omfang tilsvarende ett år som heltidsstudium.

Løpende skikkethetsvurdering av den enkelte student foregår kontinuerlig gjennom hele studieløpet, både i den teoretiske og den praktiske delen av studiet. Fagskolen skal i henhold til Lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 26 foreta en helhetsvurdering av en students faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

Alle studenter som fullfører og består utdanningen, vil få vitnemål med gradsbenevnelsen fagskolegrad.

2. Forventet læringsutbytte

2.1 Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om oppvekstsektoren, etikk, kommunikasjon, sosiologi og psykologi rettet mot barn og unge med særskilte behov for å fremme læring, utvikling og helse
- har kunnskap om barn og unge med særskilte behov, herunder lærevansker, utsatte barn og unge, atferdsvansker, migrasjonsrelaterte utfordringer og om aktuelle tiltak for å kunne fremme læring, utvikling og helse
- har kunnskap om pedagogisk og didaktisk teori, og om ulike observasjons-, plan- og kartleggingsverktøy rettet mot barn og unge med særskilte behov
- forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge med særskilte behov i et folkehelseperspektiv
- har innsikt i lovverk og styringsdokumenter innenfor oppvekstsektoren gjeldende barn og unge med særskilte behov
- har kjennskap til ulike virksomheter innen oppvekstsektoren for å best mulig tilrettelegge for læring, utvikling og helse i tverrfaglig samarbeid.
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barn og unge med særskilte behov

2.2 Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende ulike kommunikasjonsformer profesjonelt i samarbeid med barn/unge, foresatte, kollegaer og andre yrkesgrupper
- kan anvende ulike pedagogiske- og didaktiske metoder for å planlegge å gjennomføre leke- og læringsaktiviteter
- kan finne informasjon om og iverksette helsefremmende tiltak innen fysisk aktivitet og ernæring for å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse for barn og unge med særskilte behov 1
- kan finne informasjon og fagstoff knyttet til ulike problemstillinger for barn med særskilte behov for å fremme læring, utvikling og helse.

- kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger for barn og unge med særskilte behov og iverksette nødvendig til tiltak som fremmer læring, utvikling og helse.

2.3 Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for etiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer i yrkesutøvelsen, reflekterer over egen praksis, holdninger og verdier i møte med barn og unge med særskilte behov og deres foresatte
- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at yrkesutøvelsen ivaretar brukermedvirkning, barn og unges integritet og behov for omsorg og læring
- kan utføre arbeid som fremmer læring, utvikling og helse tilpasset barn og unges individuelle behov
- kan i samarbeid med andre faginstanser utvikle arbeidsmetoder og tjenester til barn og unge med særskilte behov, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen
- kan bygge relasjoner med kollegaer og andre instanser gjennom kunnskaps- og erfaringsdeling for å skape et godt læringsmiljø for barn og unge med særskilte behov

Ansvars- og funksjonsområde

Utdanningen tar sikte på å utdanne reflekterte yrkesutøvere med høy faglig og etisk kompetanse innen oppvekstfagene, med gode kunnskaper og ferdigheter om barn og unges situasjon i dagens Norge og aktuelle utfordringer som vi står overfor.

Barn, unge og deres familier skal gis hjelp og bistand til rett tid, på rett sted, med riktig hjelp og så tidlig som mulig. Det skal tilrettelegges slik at alle barn og unge hver dag har muligheten til å bli sett, satt krav til og oppleve gleden av å lykkes med noe.

Det er et mål å legge til rette for at så mange barn og ungdommer som mulig skal ha et kvalitativt godt tilbud innenfor ordinær barnehage, skole og fritidstilbud. Disse oppgavene vil kunne ivaretas av fagskoleutdannet personell som etter endt fagskoleutdanning skal ha utviklet gode ferdigheter i tverrfaglig samarbeid med blant annet lærere, barnevernspedagoger og annet personell innen oppvekst.

Tjenesteområder

Som ferdig yrkesutøver med fagskoleutdanning innen oppvekst, skal studenten kunne arbeide med ulike grupper barn og unge innen virksomheter som spenner over et vidt spekter.

Tjenesteområder innen oppvekstfagene omfatter blant annet:

- barnehage
- grunnskole
- skolefritidsordninger
- fritidsklubber
- offentlige eller private etater innenfor barnevernstjenesten
- andre institusjoner for barn og unge.

3. Opptakskrav

Krav til opptak er fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev fra barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagprøve etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve.

Søkere må levere politiattest ved opptak.

Realkompetanse

Søkere uten fagbrev som vurderes tatt opp til studier på Fagskolen i Østfold på bakgrunn av realkompetansevurdering, må ha minst fem års relevant yrkespraksis (omregnet til heltidsstilling) eller skolegang. Søkere med fagbrev som helsefagarbeidere eller aktivitører vil ha tilstrekkelig grunnlag for opptak dersom det kan vises til relevant yrkeserfaring i ett år.

Det må kunne dokumenteres tilstrekkelig grunnlag i felles allmenne fag tilsvarende læreplanene i Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Det er utarbeidet egen prosedyre og retningslinjer for realkompetansevurdering i Fagskolen i Østfold.

Relevant praksis for studiet *Barn med særskilte behov* kan være arbeid fra barnehage, barnevernsinstitusjon, barnebolig, skolefritidsordning, grunnskole eller annet lignende arbeid med barn. Fritidstilbud for barn, idrettslag o.l. regnes som relevant yrkeserfaring. Omsorgsarbeid for egne barn eller som dagmamma kan telle med inntil ett år.

Søkere med utenlandsk utdanning

Ved opptak til fagskoleutdanning i helsefag må søkere med utenlandsk utdanning være autorisert som helsepersonell i Norge. Søkere fra nordiske land blir realkompetansevurdert av skolen. Søkere utenfor Norden må dokumentere opplæring og praksis ved autorisert translatør og ha bestått eller ha likeverdig realkompetanse i de felles allmenne fagene tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Søkere må dokumentere kunnskaper i norsk med én av følgende prøver:

- a) Bestått norsk med 393 timer fra videregående opplæring
- b) Skriftlig test i norsk, høyere nivå, («Bergenstesten») med minimum 450 poeng eller «bestått» etter ny vurderingsordning f.o.m. høsten 2009
- c) Avsluttende prøve i norsk (norskprøven) med ferdigheter på minimum nivå B2 i alle delferdigheter jf. § 26 i forskrift 20. april 2005 nr. 341 om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere.

Klage på opptak

Det er mulig å klage på vedtak om opptak, dette er beskrevet i Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen i Østfold.

4. Tekniske forutsetninger

Studentene må disponere egen PC under studiet. Oppdaterte spesifikasjoner og programvare på bærbar PC ligger tilgjengelig som veiledning på skolens hjemmeside på «for studenter». Skolen tilbyr trådløs tilgang til internett og multifunksjonsmaskiner med mulighet for utskrift, kopiering og skanning. I tillegg får hver student egen epost og tilgang til programpakken O365.

Undervisningsrommene har interaktive tavler og White Board og studentene disponerer 11 grupperom med tilgang til visningsskjerm for PC og White Board. I tillegg er det infoskjermer i hver etasje. Skolen har egen systemansvarlig som vedlikeholder skolens datautstyr og yter service til studenter. I tillegg har studentene muligheten for support gjennom fylkeskommunens hjelpdesk.

Skolens formelle pedagogiske arbeidsflate er for tiden Teams. Der publiseres lokal forskrift, studieplaner, arbeidskrav, undervisningsplaner, beskjeder etc. Innleveringer og veiledning på skriftlig studiearbeid gjøres i skolens læringsplattform.

For at studentene skal bli komfortable med den teknologien og læringsplattformene som benyttes på fagskolen, får studentene opplæring ved starten av studiet. Dette også for å kvalitetssikre at studentenes PC håndterer programvarene studiet krever. Utover denne opplæringen er det studentens ansvar med å be om individuell veiledning i de digitale programvarene. I tillegg kreves det at studentene aktivt bruker læringsplattformene.

5. Studietilbudets innhold, omfang og organisering

Utdanningstilbudet er basert på et heltidsstudium, 60 studiepoeng, med en normert studietid på et år. Utdanningen er organisert som et deltidsstudium over 2 år med 2 undervisningsdager pr. ukefordelt på en dag og en kveld i uken. Studiet er lagt opp med 5 emner med teoretisk innhold, i tillegg kommer praksis. Denne sammenheng mellom teori og praksis er i den hensikt å utvikle kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse innen fagområdet. Praksis er en obligatorisk del av utdanningen og vil ha et omfang på 300 timer. Teoriundervisning og veiledning utgjør i snitt 8 timer i uken og studenten har ansvar for å delta aktivt i opplæringen. Det forventes at studentens selvstudium utgjør omtrent 7,5 timer pr uke. Totalt omfang iberegnet egenstudier antas å være i overkant av 1500 timer.

Tabellen viser forventet arbeidsmengde for studentene med undervisning, veiledning og selvstudietid:					
Emner	Lærerstyrt undervisning gjennomsnittlig 6t/uke	Veiledning i basisgruppe eller individuelt gjennomsnittlig 2t/uke	Veiledet praksis	Forventet selvstudietid 7,5 t. pr. uke	
Emne 1	108	36		135	
Emne 2	72	24		90	
Emne 3	72	24		90	
Praksis		34	300	60	
Emne 4	108	34		135	
Emne 5	96	32		120	
Totalt	456	184	300	630	1570

For detaljerte emnebeskrivelser henvises det til vedlegg 1.

Tabellen viser en oversikt over emner med studiepoeng og antall uker (praksis er inkludert i emnene)	Studiepoeng
EMNE 1 Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i oppvekstfag 1a. Arbeidsformer og metoder i studiet 1b. Oppvekstfagene i samfunnet 1c. Etikk 1d. Kommunikasjon og samhandling 1e. Sosiologi og psykologi 1f. Stats- og kommunalkunnskap i oppvekstsektoren	14 sp 18 uker 1. semester
EMNE 2 Pedagogikk og didaktikk 2a. Pedagogikk 2b. Didaktikk	10 sp 12 uker 2. semester
EMNE 3 Helsefremmende og forebyggende arbeid 3a. Helsefremmende og forebyggende arbeid 3b. Fysisk, psykisk og sosial helse i tilknytning til livsstil, kosthold og fysisk aktivitet	10sp 12 uker 2. semester
EMNE 4 - Barn og unge med særskilte behov 4a. Organisatoriske rammer i forhold til barn og unge med særskilte behov 4b. Atferdsvansker 4c. Lærevansker 4d. Fysisk og psykisk funksjonshemming 4e. Psykiske og sosiale vansker 4f. Migrasjonsrelaterte utfordringer og lærevansker 4g. Barn i risikosituasjoner	14 sp 18 uker 3. semester Praksisperiode
EMNE 5 Hovedprosjektet	12 sp 16 uker 4. semester
Sum inkludert praksis	60 sp 76 uker

6. Læringsformer

Utdanningen innebærer at studenten er i en prosess både i forhold til faglig kunnskap og til egenutvikling. Det vil bli lagt vekt på refleksjoner både i forhold til læringsaktiviteter, praksis og teori. Gjennom pedagogisk ledelse skal studentene trekkes aktivt med i egen læringsprosess. Det forventes at den enkelte student viser initiativ og tar ansvar for egen læring og felles læringsmiljø. Studenten skal reflektere over egen læringsprosess gjennom hele utdannelsen. Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom studiet er at studenten har ansvar for egen læring. Prosesslæring vil tilstrebes ved at studentenes egne erfaringer, praksiskunnskaper og teoretiske kunnskaper brukes gjennom utdanningen i form av ulike læringsaktiviteter som f.eks. storyline, øvelser, ferdighetstrening, rollespill, diskusjoner og dialoger. Arbeidsformene skal være relevante og hensiktsmessige for å oppnå læringsutbyttet for utdanningen. Dette innebærer at studenten i tillegg til faglig utvikling også skal utvikle evne til samarbeid, kommunikasjon og praktisk yrkesutøvelse.

Studentene har praktisk erfaring innen egne fagområder, noe som gir anledning til å legge til rette for erfaringsbaserte læringsformer. Variasjon i valg av læringsmetoder er nødvendig for å oppnå en helhetlig kompetanse som omfatter både kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Under er en del av de vanligste læringsformene beskrevet.

Forelesning:

Forelesninger kan være en introduksjon til et tema, et overblikk over ett fagområde og et supplement til læring i gruppene på enkelte, vanskelig tilgjengelige emner. Forelesningene skal hjelpe studentene til å få et bedre overblikk og forståelse for fagene, og ikke minst inspirere dem til å søke mer kunnskap.

Veiledning:

I utdanningen vil veiledning spille en sentral rolle som læringsarena. Studentene vil få veiledning både i studiesituasjonen på skolen, i praksis og i forbindelse med avsluttende oppgave. Veiledning i tilknytning til emnene og hovedprosjektet i utdanningen er obligatorisk. Veiledningen skal fungere som et bindeledd mellom personlig kompetanse, teoretisk kunnskap og yrkesspesifikke ferdigheter, som er sentrale begreper i utviklingen av en yrkesidentitet og samlet profesjonell kompetanse.

I studiesammenheng er veiledning først og fremst en arena for samtaler rundt ulike deler av den utviklingen studenter skal igjennom i løpet av studiet.

Det finnes en rekke definisjoner på begrepet veiledning, den skal være støttende og igangsettende i forhold til studentens læringsbehov og den har et helt klart kontrollaspekt i seg i forhold til å vurdere studentens kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Gruppen / studenten og veileder skal ha en felles forståelse med henblikk på veiledningens form og innhold. Veiledningen er studentens arena og det som skjer må være tilpasset gruppens forutsetninger og behov.

Det vil være ulike former for veiledning og i hovedsak vil det være veiledning i forbindelse med arbeidskrav, i praksis og i forhold til studieprogresjon. Veiledning kan foregå i gruppe, individuelt og personlig, muntlig eller skriftlig.

Det er viktig at student og veileder kommer fram til en enighet om veiledningsform, det er også viktig at selve veiledningen er gjenstand for evaluering. Veiledning handler om å være i en prosess og det vil derfor være naturlig at både læringsbehovene og arbeidsmåten i veiledningen vil endres i løpet av perioden. Det er utarbeidet egne retningslinjer for praksis

og retningslinjer for arbeidskrav, hovedprosjekt og eksamen hvor veiledningsformen er konkretisert.

Rollespill:

Rollespill brukes som en arbeidsmetode gjennom flere emner i studiet. Metoden stimulerer til innlevelse, utfoldelse og praktisk trening på en eller flere praksissituasjoner der studentene skal oppøve samhandlingskompetanse i ulike situasjoner. Rollespill benyttes også som en pedagogisk forsterker av gjennomgått teori.

Gruppearbeid:

Gruppearbeid benyttes gjennom hele studietiden. Ved studiestart etableres basisgrupper på 4 – 6 studenter i hver gruppe. Gruppene vil kunne variere i sammensetning og størrelse gjennom studiet og har som hensikt å stimulere til tverrfaglig samarbeid, økt samhandling og styrking av relasjonskompetansen. Gruppearbeid er obligatorisk og forpliktende. Gruppene må utarbeide en gruppekontrakt og de må føre logg og skrive refleksjon over egen læring.

Prosjektarbeid:

Prosjekt organiseres både som individuelt arbeid og gruppearbeid. Studenten velger selv problemstilling og følger retningslinjer for prosjekt. Studenten finner en avgrenset problemstilling knyttet til tema for det aktuelle emnet, som skal bygge på læringsutbytte, samt refleksjoner og erfaringer fra praksis.

Hovedprosjekt er et eget emne som gjennomføres mot slutten av studiet. Det er avsatt tid i årsplanleggingen til prosjektgjennomføringen som starter i 4. semester. Hovedprosjektets omfang er 12 studiepoeng og utgjør et selvstendig emne og gis en egen emnekarakter. Underveisvurdering omfatter faglig innhold, kommunikasjon, samarbeid, problemløsning, rapportering, prosjektarbeidet som prosess og den helhetlige kompetansen. Sluttvurderingen skal knyttes til gruppas sluttrapport/produkt og presentasjon. Det er satt av tid til veiledning i årsplanleggingen og er obligatorisk. I tillegg til de 4 individuelle veiledningstimen kommer 28 timer veiledning i forhold til oppstart av hovedprosjekt, oppgaveskriving, norsk til hovedprosjekt og i forhold til problemstilling. Dette foregår i gruppe. Skolen har utarbeidet egne retningslinjer for arbeidskrav, hovedprosjekt og eksamen.

7. Praksis

Praksis kan gjennomføres på to måter:

- Praksis gjennomføres på annet arbeidsted enn der studenten har sitt tilsetningsforhold. Praksisstedet skal være innen fordypningsområdet.
- Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Studenten må i praksisperioden gjøre et endringsarbeid/ utviklingsarbeid, innenfor oppvekstfaget som omhandler barn med særskilte behov, på egen arbeidsplass. Studenten skal i praksisperioden utføre et utviklingsarbeid på egen arbeidsplass innen fordypningsområdet. Utviklingsarbeidet skal gjennomføres etter «retningslinjer for utviklingsarbeid på egen arbeidsplass». Studentene får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon. Dette kan bidra til kompetanseutvikling på arbeidsplassen samt at den enkelte arbeidstaker får andre oppgaver og økt ansvar. Praksis er et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning.

Praksis er en obligatorisk del av studietiden og skal bidra til å styrke studentenes selvfølelse og motivasjon for egen utvikling. Studentene utvikler evnen til refleksjon samt at de opplever seg selv som en viktig del av virksomheten. Utviklingsprosjektet gjennomføres over 10 uker sammenhengende og på samme arbeidsplass. Praksis tilstrebes gjennomført etter at emne 3 er avsluttet og i forbindelse med emne 4 for å oppnå best mulig læringsutbytte.

Læringsutbyttebeskrivelser for praksis:

Kunnskap:

- Kandidaten har kunnskap om oppvekstsektoren, barn med særskilte behov, og praksisstedet spesielt.
- Kandidaten kan sette teoretisk kunnskap fra utdanningen i sammenheng med praktiske ferdigheter
- Kandidaten har kunnskap om andre yrkesgrupper på praksisstedet og deres eksterne samarbeidspartnere

Ferdigheter:

- Kandidaten kan anvende faglig kunnskap på praktiske problemstillinger som gjelder barn og unge med særskilte behov innenfor oppvekstfaget
- Kandidaten kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting tiltak for barn med særskilte behov
- Kandidaten kan anvende relevante faglige digitale verktøy i oppvekstfaget med fokus på barn og unge med særskilte behov

Generell kompetanse:

- Kandidaten har forståelse for yrkesetiske prinsipper i arbeidet med barn og unge med særskilte behov
- Kandidaten har utviklet en etisk grunnholdning til barn og unge med særskilte behov i utøvelsen av yrket
- Kandidaten kan bygge relasjoner mellom yrkesgruppene, på tvers av fag og med eksterne målgrupper
- Kandidaten kan utføre arbeidet etter barn og unges særskilte behov.

Overordnede læringsutbyttebeskrivelser skal operasjonaliseres av studenten som skriver egne læringsutbytter i samråd med faglærer og praksisveileder.

Fagskolen i Østfold har et overordnet ansvar for studentenes praksisstudier, men praksisstedet er arena for praksisstudiene. Dette innebærer et felles ansvar og forutsetter samarbeid for at studentene skal sikres optimale læringsbetingelser i praksisperioden. Skolen har ansvar for oppfølging av studentene og faglærer skal være faglig oppdatert i praksisfeltets problemstillinger og læresituasjoner.

Underveis- og sluttvurdering

Underveisvurdering gis i form av veiledning fra faglærer og/eller veileder på praksisstedet. Studentens utvikling og progresjon i utviklingsarbeidet vil bli fokus.

Sluttvurdering av praksis er bestått/ikke bestått. Faglærer er ansvarlig for at sluttvurdering blir gjennomført etter fullført praksisperiode. Tid og sted for samtalen avtales i god tid før studenten slutter i praksis. Etter sluttvurderingen undertegner praksisveileder og student vurderingsdokumentet for praksis.

Veiledning i praksis:

Veiledning i praksis er en forutsetning for å oppnå utdanningens læringsutbytte og foregår kontinuerlig. Praksisstedet velger selv hvem som er praksisveileder. Kompetansen til veiledere i praksis kan variere, men skolen krever at disse har minimum samme utdanningsnivå som utdanningen. Praksisveiledere som ikke har veiledningskompetanse vil bli tilbudt veilederkurs for praksisveiledere, organisert av Fagskolen i Østfold.

Veileder i praksis må påregne å sette av minimum en time avtalt veiledning pr. uke i tillegg til løpende veiledning gjennom praksisperioden. Praksisveileder deltar også på minst 3 møter mellom praksissted og skole, oppstartsamtale, midtvurderings – og sluttvurderingssamtale. Disse møtene blir benyttet til:

- Veiledning i forhold til læringsutbytter
- Avklaring av forventninger
- Vurdering

Ved begge former for praksis blir studenten fulgt opp av skolens faglærer og praksisstedets veileder. Faglærer vil gi veiledning ved minimum 3 anledninger, det vil si ved oppstart, midtevaluering og sluttevaluering. Ved behov kan antallet veiledningstimer økes. I tillegg bør strukturert veiledning fra praksisveileder på arbeidsplassen foregå tilsvarende 1 timer pr. uke, i tillegg til den løpende behovsveiledningen. Formalisert veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å tydeliggjøre den enkelte students personlige og faglige utvikling og som derigjennom bygger opp sin kompetanse i arbeidet med barn innenfor fagområdet.

Arbeidskrav i praksisperioden:

- Individuelt læringsutbytte for praksisperioden som skal godkjennes av faglærer og praksisveileder
- Refleksjonsnotat (ordinær praksisperiode)
- Logg
- Rapport for utviklingsprosjekt (for studenter med praksis på egen arbeidsplass)

8. Vurdering

I alle studiets emner skal studentene arbeide med, og levere, arbeidskrav som omhandler sentrale tema innenfor studiet. Vurdering skal ta utgangspunkt i overordnet læringsutbytte og læringsutbytte for det enkelte emnet og foregår både gjennom undervisningsvurdering og sluttvurdering. Undervisningsvurderingen skal være både muntlig og skriftlig og skal tilpasses i forhold til studentens kompetanse og behov. I tillegg vil studentens innsats og samarbeidsevne inngå i en helhetlig vurdering av studentens samlede kompetanse. Hvert emne og eksamen blir vurdert med karakter og tabellen under gir en kvalitativ beskrivelse av de enkelte karaktertrinn. Karakteren A er beste karakter og E er dårligste karakter for å bestå emnet/eksamen. Karakteren F innebærer at emnet/eksamen ikke er bestått.

Vurderingsuttrykket *bestått og ikke bestått.*

De konkrete kravene til karakterene skal forankres i emnets læringsutbyttebeskrivelser. Generelle retningslinjer for disse karakterene er:

Bestått

Besvarelsen/presentasjonen viser at studenten har faglig kunnskap innen hele emnet, og god kunnskap innen de mest sentrale områdene. Kravet om bred kunnskap i emnet betyr at det ikke kan være store kunnskapshull i deler av emnet. Manglende eller utilfredsstillende besvarelse av enkelte oppgaver kan derfor ikke kompenseres ved svært god besvarelse av andre. Oppgavene kan likevel vektas ulikt under vurderingen, avhengig av hvor sentrale de er for emnet.

Ikke bestått

Besvarelsen/presentasjonen viser at studenten har mangelfull kunnskap innen sentrale områder som inngår i emnet. Studenten har ikke tilstrekkelig faglig kunnskap, ferdigheter eller generell kompetanse til å kunne anvende det oppnådde læringsutbyttet fra emnet på en selvstendig måte.

Symbol	Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

8.1 Vurdering av praksis

Vurdering av studentens innsats i praksisperioden foregår kontinuerlig. Den fortløpende vurderingen skal ta hensyn til rammefaktorer for praksis, studiets læringsutbytte, veiledningens innhold og valg av læresituasjoner.

Der studenten er vurdert til ikke bestått i emner som er avsluttet før praksis vil faglærer og utdanningsleder kunne vurdere at studenten ikke kan starte i praksis. Dersom slik vurdering tas vil heller ikke studenten kunne fortsette utdanningen før praksis er vurdert til bestått

Praksisperioden gjennomføres over minimum 10 uker med veiledning på egen yrkesutøvelse, av kvalifiserte praksisveiledere og av faglærer. Veiledningen skjer i forhold til læringsutbyttet beskrevet i utdanningsplanen og studentens planlagte mål. I løpet av praksisperioden gjennomføres en underveisvurdering. Både underveisvurdering og

sluttvurdering forholder seg til bestemte arbeidskrav knyttet til praksis, og oppsatte kriterier for praksis. Læringsutbyttebeskrivelsene for praksisperioden skal danne grunnlag for vurdering av bestått / ikke bestått praksisperiode. Praksis begynner med oppstartsamtaler med fokus på studieplanens og studentens egne læringsutbyttebeskrivelser. Halvveis i praksisperioden får studenten en underveisvurdering av faglærer og praksisveileder. Underveisvurderingen danner grunnlag for studentens videre arbeid og fordypning i perioden. Sluttvurdering avspeiler studentens læringsutbytte for hele praksisperioden. Tilbakemelding gis både skriftlig og muntlig i forhold til egne mål og vurderingskriterier. Ved fare for ikke bestått praksis, skal studenten få skriftlig varsel senest 14 dager før avtalt helevaluering. Fravær i praksisperioden på over 10 % medfører at det ikke er grunnlag for vurdering og praksis vil bli ikke bestått.

8.2 Kriterier for vurdering av skriftlige arbeidskrav

Arbeidskravene og hovedprosjektet vurderes i forhold til følgende kriterier:

Krav til faglighet og kunnskap – Besvarelsen skal vise at den oppfyller oppgavens læringsutbyttebeskrivelser. Besvarelsen skal beskrive relevant funksjons- og ansvarsområde for studiet og gjenspeile praktiske problemstillinger innen det aktuelle emnet. Studenten skal benytte relevant teori for å belyse og faglig begrunne oppgavens besvarelse. Besvarelsen skal vise at studenten kan finne frem i relevant litteratur og vise forståelse for dokumentert arbeid og kunnskapsbasert praksis

Metode – Besvarelsen skal ta utgangspunkt i et praktisk case/eksempel og vise evne til å finne relevant litteratur, bruke kilder i behandlingen av eget materiale og til å vise saklig kildekritikk. Oppgaven må være utført i samsvar med gjeldende etiske retningslinjer for oppgaveskriving, herunder korrekt bruk av kilder. Besvarelsen skal ha en form som samsvarer med skolens retningslinjer for oppgaveskriving.

Selvstendighet og drøfting - Besvarelsen skal vise selvstendige vurderinger og at temaet behandles saklig, kritisk og analytisk med drøfting av standpunkter og påstander. Sammenheng mellom teori og praksis skal belyses ved hjelp av praksiseksempler.

Originalitet - Besvarelsen må ikke ha påfallende likhet med andre besvarelser eller annet publisert materiale.

9. Eksamen

Eksamen er basert på hovedprosjektets rapport, er todelt og består av et individuelt oppsummeringsnotat og en muntlig eksaminasjon. Oppsummeringsnotatet skal inneholde faglige, konkrete resultater fra hovedprosjektet og en refleksjon over resultater, i tillegg utleveres en utfordring/problemstilling som studenten skal belyse. Oppsummeringsnotatet skal være på ca. 5 sider + tabeller, figurer og lignende (2000 ord + / - 10 %) Oppsummeringsnotatet danner grunnlaget for den muntlige eksaminasjon. Den muntlige eksaminasjonen tar utgangspunkt i det skriftlige oppsummeringsnotatet og læringsutbyttebeskrivelsene studentene har satt for hovedprosjektet. Det gis en samlet karakter på eksamen hvor den muntlige delen veier tyngst dersom det er et språk mellom muntlig og skriftlig prestasjonsnivå. Oppsummeringsnotatet og muntlig eksaminasjon vurderes av en intern og en ekstern sensor. Sensor skal ha faglig kompetanse på lik linje med

lærerne. Det kan rekrutteres sensorer fra den videregående skolen, andre fagskoler, høyskoler og det lokale næringslivet. Gjennomføring av muntlig del av eksamen er beskrevet i retningslinjer for eksamen.

9.1 Rett til begrunnelse og klage over karakterfastsetting

En student har rett til å få en skriftlig begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner gitt ved eksamen eller ved emnekarakter(er). Studenten må skriftlig framsette krav om begrunnelse innen 3 uker etter at karakteren er medelt eller at studenten burde gjort seg kjent med denne.

Bedømmelse av muntlig prestasjon, herunder hovedprosjekt og praksisopplæring eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages annet enn ved formelle feil som kan ha betydning for resultatet

Ved klage over karakterfastsetting på skriftlige eksamener benyttes nye sensorer. Ny sensur skal foreligge innen samme frister som gjelder for ordinær eksamen. Endring kan gjøres både til gunst og ugunst for klager. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan ikke påklages. Rett til begrunnelse og klage over karakterfastsetting er beskrevet i Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen i Østfold.

9.2 Klage over formelle feil ved eksamen

Klage over formelle feil behandles av fagskolens klagenemnd etter bestemmelsene i Forvaltningsloven. Formelle feil kan være feil ved oppgaven, eksamensavvikling eller ved gjennomføring av sensuren. Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen i Østfold.

10. Dokumentasjon

10.1 Vitnemål

Etter fullført og bestått fagskoleutdanning i «Barn med særskilte behov» utstedes det vitnemål. På vitnemålet fremgår fagfelt og fordypning. Vitnemålet omfatter de emner som inngår i utdanningen med emnets omfang i studiepoeng og de karakterene som er oppnådd. Beskrivelse av hovedprosjektet vil også framgå. Vitnemålet merkes med begrepet *Vocational Diploma* med tanke på internasjonal bruk.

10.2 Karakterutskrift

For deltidsstudenter utstedes det kompetansebevis etter hvert fullført emne. Etter fullført, men ikke bestått fagskoleutdanning utstedes det kompetansebevis med karakterer for beståtte enkeltemner.

11. Evaluering

Studiet evalueres både på emnenivå og skolenivå. Det er utarbeidet egne prosedyrer i skolens KS-system som ivaretar disse evalueringene.

10. Litteratur

Litteratur og fagstoff i utdanningen endrer seg i takt med forskning og utvikling innen fagfeltet. For relevant litteratur i studiet henvises studenter til oppdaterte litteraturlister på skolen hjemmeside, <http://fagskolen.ostfoldfk.no/>.

Vedlegg 1. Emnebeskrivelser

EMNE 1: Felles grunnlagsemne

Emnekode: 00HHO01A

Omfang: 14 studiepoeng

Læringsutbytte: Kunnskap

Kandidaten:

- har kunnskap om studieteknikk, arbeidsformer og metoder i studiet, retningslinjer for oppgaveskriving og prosjektarbeid
- har kunnskap om begreper og teorier innenfor oppvekstfaget, etikk, kommunikasjon, samhandling, sosiologi og psykologi
- har innsikt i relevante lover, forskrifter og styringsdokumenter gjeldende for oppvekstsektoren
- har innsikt i helse- og oppvekstpolitikk og oppvekstfagenes historie, utvikling og føringer
- forstår hvilken betydning levekår og folkehelse har i dagens samfunn

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende ulike kommunikasjonsteknikker og veiledningsformer for å kommunisere profesjonelt med barn/unge, foresatte og annet fagpersonell
- kan kartlegge og identifisere barn og unges individuelle behov for læring og utvikling
- kan anvende teori om konflikthåndtering i sitt arbeid med barn, unge og deres familier

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for etiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer og kan reflektere over egne, holdninger og verdier
- har utviklet en etisk grunnholdning og relasjonskompetanse i sitt arbeid med barn, unge og deres familier
- kan utføre arbeidet med forståelse for de ressurser, utfordringer og muligheter som finnes i møte med barn og unge

Innhold/temaer: 1b. Oppvekstfagene i samfunnet

- Oppvekstfagenes historie og utvikling
- Teorier og begreper i oppvekstfagene
- Verdier og normer i samfunnet og i oppvekstfagene
 - Skolenes og barnehagenes offisielle verdigrunnlag

1c. Etikk

- Menneskesyn og menneskeforståelse
 - Verdier, normer og livssyn
 - Fellestrekk ved livssyn
 - Etikk i et flerkulturelt samfunn

- Menneskesyn og synet på barn
- Barna og etikken
- Holdninger til barn
- Etisk teori og refleksjonsmodeller
 - Moralfilosofi
 - Etikk og moral
- Etske problemstillinger og dilemmaer
 - Etske utfordringer i det pedagogiske feltet
 - Etske valg
 - Konflikter og konflikthåndtering
- Menneskerettighetene
 - FNs Verdenserklæring om menneskerettighetene
 - FN-konvensjonen om barns rettigheter
- Yrkesetikk
 - Historiske og aktuelle perspektiver
 - Yrkesetikken og barns rettigheter
 - Yrkesetisk refleksjon
 - Refleksjonsmodeller

1d. Kommunikasjon og samhandling

- Kommunikasjon og veiledning
- Kommunikasjon
- Kommunikasjonsteorier
- Veiledning
- Veiledningsteorier
- Dialog
- LØFT
- Relasjonskompetanse
 - Fra egenskaper til relasjoner
 - Relasjonens betydning i profesjonell praksis
- Tverrfaglig og tverretatlig samhandling og samarbeid
- Konflikthåndtering
- Tverrkulturell samhandling og kommunikasjon
 - Interkulturell kommunikasjon
 - Kultur og kommunikasjon
 - Møte mellom forskjellige kulturer
 - Etnisitet
 - Religion og kultur
 - Kjønn og kultur
 - Interkulturell konflikt
- Barn, unge og familiens medvirkning
 - Barn og samspill
 - Samtale med barn
 - Gjennomføring av samtalen
 - Å møte familier

1e. Sosiologi og psykologi

- Hva er psykologi?
 - Teoretiske retninger
 - Sentrale begreper
- Hva er sosiologi

- Teoretiske retninger
- Sentrale begreper
- Familien som sosial og kulturell institusjon
 - Det sosiale mennesket
 - Sosialisering og sosial påvirkning
 - Oppdragelse
 - Sosiale ulikheter og kulturelt mangfold
- Gruppepsykologi og nettverksteori
 - Sosiale grupper
 - Gruppedynamikk
 - Gruppens roller
- Roller, makt og avmakt
- Læringspsykologi
 - Tenkning og læring
- Utviklingsteorier
 - Hva er utvikling?
 - Utviklingspsykologi
 - Kognitiv utvikling
 - Intelligens og personlighet
- Emosjoner, behov og motivasjon
 - Hva er emosjoner?
 - Forsvarsmekanismer
 - Menneskelige behov og konsekvenser av udekkede behov
 - Motivasjonsteorier
- Barn og unge i krise og sorg
 - Stress og stresspåvirkning
 - Resiliens
 - Kriser, sorg og traumer

1f. Stats- og kommunalkunnskap, helse- og oppvekstpolitikk

- Samfunnets og velferdsstatens utvikling, føringer og prioriteringer i oppvekstsektoren
- Levekår og folkehelse
- Lovverket som regulerer oppvekstsektorens virkefelt
- Oppvekstsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå, organisering og finansiering

Læringsformer: Forelesninger, diskusjoner, storyline, gruppearbeid, rollespill, presentasjon og refleksjoner.

Arbeidskrav:

- Gruppeoppgave 3500 ord, +/- 10 %
- Presentasjon av gruppearbeid
- Individuelt arbeidskrav
- Individuelt refleksjonsnotat om egen læring.

Vurdering:

- Formell vurdering av arbeidskrav og presentasjon av gruppearbeidet. Karakter A-F
- Refleksjonsnotat vurderes til godkjent/ ikke godkjent

Evaluering: Evaluering av emnet gjennomføres i slutten av emnet på skolens digitale læringsplattform. Evalueringen er beskrevet i skolens kvalitetssystem.

Litteratur: For oppdatert litteratur knyttet til emnet henvises studenter til vedlegg i studieplanen og aktuell bokliste for studiet på skolens hjemmeside.

EMNE 2: Pedagogikk og didaktikk

Emnekode: 00HHO01B

Omfang: 10 studiepoeng

Læringsutbytte: **Kunnskap**

Kandidaten:

- har kunnskap om pedagogiske læringsteorier og didaktiske metoder (K3)
- har kunnskap om læring og lærings- og utviklingspsykologi med vekt på språk og begrepsutvikling, lek, læring, helhetlig danning, trivsel og livsmestring
- har kunnskap om ulike observasjons-, plan- og kartleggingsverktøy og hvordan disse kan understøtte læringsarbeidet
- har kunnskap om betydningen motivasjon, sosial kompetanse og dannelsesprosesser har for barn og unges læring og utvikling

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende observasjons-, plan-, og kartleggingsverktøy av leke- og læringsaktiviteter
- kan anvende IKT-verktøy i arbeid med kartlegging, observasjon, planlegging, og dokumentasjon av aktiviteter for barn og unge
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant innenfor pedagogikk og didaktikk for barn og unge med særskilte behov
- kan kartlegge og identifisere det enkelte barns behov og behov for iverksetting av nødvendige pedagogiske tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse hva som kjennetegner barn og unge på ulike alderstrinn og kan derigjennom legge arbeidet til rette for den enkelte
- kan utføre pedagogisk arbeid tilpasset barn og unges individuelle behov, med vekt på deres helhetlige danning, trivsel og livsmestring
- kan utvikle didaktiske arbeidsmetoder med vekt på barn og unges individuelle behov

Innhold/temaer: **2a. Pedagogikk**

- Pedagogikk
 - teori og praksis
- Læring og læringspsykologi
 - Læringsprosesser
 - Læringsteorier
 - Forutsetninger for opplevelse og læring
- Språk og begrepsutvikling
- Leke- og læringsprosesser
 - Hva er lek?
 - Teorier om lek
 - Lek som et mål i seg selv
 - Ulike former for lek
 - Leken i læringsfeltet
 - Voksenrollen i lek og læring

- Utviklingspsykologi
- Motivasjonsteorier
- Livsmestring
- Trivsel
- Utvikling av sosial kompetanse
 - Sosialisering, identitet og selvoppfatning
- Danningsprosesser
 - Dannelse og utdanning
- Relasjonsbygging mellom barn/ ungdom og voksne

2b. Didaktikk

- Undervisnings- og opplæringsmetoder
 - Tradisjoner i didaktikken
 - Tilpasset undervisning
- Observasjon, kartlegging og dokumentasjon
 - Hensikten med å samle inn informasjon.
 - Gjennomføring av informasjonsinnsamlingen
 - Bearbeiding og etterarbeid
- IKT som pedagogisk verktøy
 - Digitalisering i skolen

Læringsformer: Forelesninger, individuelle oppgaver, gruppearbeid, rollespill, presentasjon, refleksjoner og diskusjoner.

Arbeidskrav:

- Individuell oppgave om pedagogikk. Gjøre rede for utvalgte pedagogiske begreper, barns utvikling, læring og oppdragelse. Tilrettelegge og velge hensiktsmessige pedagogiske metoder i arbeid med barn og unge i alderen 0-18 år.
- Gruppeoppgave om didaktikk med bruk av den didaktiske relasjonsmodell.
- Presentasjon av undervisningsopplegget i gruppe
- Individuell refleksjon om egen læring.

Vurdering:

- Formell vurdering av individuell oppgave. Karakter A-F
- Formell vurdering av gruppeoppgave med presentasjon. Karakter A-F.
- Refleksjonsnotat vurderes til godkjent / ikke godkjent

Evaluerings: Evaluering av emnet gjennomføres i slutten av emnet på skolens digitale læringsplattform. Evalueringen er beskrevet i skolens kvalitetssystem.

Litteratur: For oppdatert litteratur knyttet til emnet henvises studenter til vedlegg i studieplanen og aktuell bokliste for studiet på skolens hjemmeside.

EMNE 3: Helsefremmende og forebyggende arbeid

Emnekode: 00HO01C

Omfang: 10 studiepoeng

Læringsutbytte: **Kunnskap**

Kandidaten:

- har kunnskap om oppvekstmiljø, helsefremmende og forebyggende arbeid i et historisk og flerkulturelt framtidsperspektiv for barn og unge
- har kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid og hvilken betydning tidlig innsats har for helse, læring og barn og unges helhetlige danning, trivsel og livsmestring.
- har innsikt i relevante lover, føringer og strategiplaner i folkehelsearbeid herunder Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- har kunnskap om hvordan livsstil, fysisk aktivitet og kosthold virker inn på psykisk, fysisk og sosial helse for barn og unge

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan kartlegge problemstillinger og identifisere ressurser og utfordringer i barn og unges oppvekstmiljø som har betydning for folkehelse
- kan kartlegge og iverksette helsefremmende tiltak innen livsstil, kosthold og fysisk aktivitet for å forebygge problemutvikling, sykdom funksjonsnedsettelse for barn og unge
- kan finne informasjon om helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge

Generell kompetanse

Kandidaten

- har forståelse for innholdet i begrepene, folkehelse, livsstil og oppvekstmiljø i forhold til helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge
- kan bygge relasjoner i samarbeid med barn, unge, foresatte, kollegaer og andre yrkesgrupper
- har utviklet en etisk grunnholdning innen helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge med vekt på livsstil, kosthold, fysisk aktivitet, helhetlig danning, trivsel og livsmestring

Innhold/temaer: 3a. Helsefremmende og forebyggende arbeid

- Sentrale begreper i folkehelsearbeid
 - Livsstil og helse
 - Helseatferd
 - Barns helsetilstand i historisk sammenheng
 - Arv og miljø
- Dagens helseutfordringer og helseutfordringer i årene fremover
 - Framtidige utfordringer
 - Psykiske lidelser/psykisk helse
 - Barns og unges hverdagsplager
 - Psykisk helse hos ungdom fra etniske minoriteter
 - Helsefremmende tiltak i flerkulturell kontekst
- Sentrale lovverk, føringer, strategiplaner i folkehelsearbeid
- Betydningen av tidlig innsats
- Livsmestring
- Trivsel
- Sosiale nettverk for barn og unge
- Miljøarbeid
 - Trivselsfremmende arbeid
 - Hva påvirker elevenes trivsel?
- Elevenes skolemiljø
 - Mobbing.
 - Oppvekstvilkår

3b. Fysisk, psykisk og sosial helse i tilknytning til livsstil, kosthold og fysisk aktivitet

- Livsstilsrelaterte sykdommer
- Valg av positiv helseatferd
- Kosthold
 - Spiseforstyrrelser
 - Forebygging av spiseproblemer
 - Spiseforstyrrelser og selvskading
 - Kroppslige komplikasjoner og konsekvenser ved spiseforstyrrelser
 - Overvekt
 - Kroppsopplevelse og slanking
 - Ernæringsundervisning
 - Matvareallergi, intoleranse og aktuelle dietter
- Misbruk av rusmidler og tobakk
 - Røyking blant ungdom
 - Bruk av snus
 - Rusmiddelbruk blant barn og ungdom
 - Risikofaktorer for rusmiddelbruk
- Planlegging og gjennomføring av helserelatert fysisk aktivitet
 - Effekter av fysisk aktivitet
 - Hvordan fremme fysisk aktivitet blant barn og ungdom?

Læringsformer: Forelesninger, gruppearbeid, prosjektarbeid, rollespill, presentasjon, refleksjoner og diskusjoner.

- Arbeidskrav:**
- Gruppeoppgave i form av prosjektarbeid, med presentasjon, innenfor tema om helsefremmende og forebyggende arbeid
 - Individuell oppgave med valgfritt tema innenfor livsstil, kosthold og fysisk aktivitet, med presentasjon.
 - Individuell refleksjon.
- Vurdering:**
- Formell vurdering av gruppeoppgave, med presentasjon. Karakter A-F
 - Formell vurdering av individuell oppgave. Karakter A-F
 - Refleksjonsnotat vurderes til bestått / ikke bestått
- Evaluerings:** Evaluering av emnet gjennomføres i slutten av emnet på skolens digitale læringsplattform. Evalueringen er beskrevet i skolens kvalitetssystem.
- Litteratur:** For oppdatert litteratur knyttet til emnet henvises studenter til vedlegg i studieplanen og aktuell bokliste for studiet på skolens hjemmeside.

EMNE 4: Barn og unge med særskilte behov

Emnekode: 00HO01D

Omfang: 14 studiepoeng

Læringsutbytte: **Kunnskap**

Kandidaten:

- har kjennskap til organisatoriske rammer som gjelder spesialpedagogisk hjelp i barnehage og tilpasset opplæring og spesialundervisning i skole
- har kunnskap om barn og unge med atferdsvansker, fysisk og psykisk funksjonshemming, psykiske og sosiale vansker, migrasjonsrelaterte utfordringer, lærevansker og barn i risikosituasjoner
- har kunnskap om aktuelle observasjoner, tiltak og tverrfaglig samarbeid i forhold til barn og unge med særskilte behov
- har innsikt i relevante lover, forskrifter og styringsdokumenter i forhold til barn og unge med særskilte behov, herunder, Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova), Barnehageloven og Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende faglig kunnskap om, og observasjoner av, barn og unge med særskilte behov for å tilrettelegge for læring og utvikling ved atferdsvansker, fysisk og psykisk funksjonshemming, psykiske og sosiale vansker, migrasjonsrelaterte utfordringer, lærevansker og barn i risikosituasjoner
- kan kartlegge situasjoner, identifisere faglige problemstillinger og sette i gang nødvendige tiltak for barn og unge med særskilte behov
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for arbeidet med barn og unge med særskilte behov

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har utviklet en etisk grunnholdning og bidrar til godt samarbeid med vekt på brukermedvirkning i utøvelsen av arbeidet med barn og unge med særskilte behov og deres familier
- kan bygge relasjoner i et tverrfaglig og tverretatlig samarbeid som pedagogisk – psykologisk tjeneste, barnevernstjenesten og andre relevante samarbeidsgrupper
- kan utvikle metoder innenfor aktuelle hjelpe- og læremidler tilpasset barn og unge med særskilte behov i samarbeid med pårørende og kolleger

Innhold/temaer: 4a. Organisatoriske rammer i forhold til barn og unge med særskilte behov

- Spesialpedagogisk hjelp i barnehage
- Tilpasset opplæring og spesialundervisning i skole
 - Tilpasset opplæring
 - Spesialpedagogikk
 - Grunnbegreper
 - Integrering og inkludering
- Generelle og spesifikke lærevansker
 - Observasjon
 - Kartlegging
- Rettigheter og lovverk for barn og unge med særskilte behov
- Tverretattlig samarbeid og hjelpeapparatet
 - Førstelinetjenesten
 - Andrelinjetjenesten
 - Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
 - Barnevernstjenesten
 - Samarbeidsgrupper
- Aktuelle hjelpe- og læremidler
- Familie- og miljørelaterte tiltak
 - Rådgivning
 - Samarbeid
- Individuelle opplæringsplaner - IOP
- Individuell plan - IP

4b. Atferdsvansker

- Teorier om atferdsvansker
- Utredning og diagnostisering
- Tiltak
- Oppmerksomhetsforstyrrelser uten hyperaktivitet
- AD/HD
 - AD/HD og lærevansker
- Tourettes syndrom
 - Tourette syndrom og lærevansker
- Autismespekterforstyrrelser
 - Autisme og lærevansker

4c. Lærevansker

- Språkvansker
 - Språkutvikling
 - Lærevansker relatert til språk
 - Forebyggende tiltak for tospråklige barn og unge
- Lese- og skrivevansker
 - Lærevansker relatert til skriftspråket
 - Forståelse av "normalitet" og "avvik"
- Matematikkvansker
 - Lærevansker i matematikk
 - Forebygging av vansker
 - Opplæringsstrategier
- Sammensatte lærevansker
- Persepsjons- og motoriske vansker
- Hørselshemming

- Hørselstap
- Hørselsrelaterte lærevansker
- Tilrettelegge for barn og unge med hørselshemming
- Synshemming
 - Synsrelaterte lærevansker
 - Hjelpetjenester og hjelpemidler for synshemmede

4d. Fysisk og psykisk funksjonshemming

- Normalitet og avvik
 - Avvik, funksjonshemming og lærevansker
 - Avvik og samfunn
- Funksjonshemminger og funksjonshinder
 - Fra avvik til funksjonshemming
 - Skade, fysisk funksjonshemming og handikap
- Psykisk utviklingshemning
 - Psykisk utviklingshemning og lærevansker
 - Hvordan hjelpe barn og unge med utviklingshemning
- Diskriminering, utestengning og mobbing
 - Holdninger til avvikende/funksjonshemmede
 - Likhets og rettferdighet
- Det inkluderende samfunn: enhet og mangfold

4e. Psykiske og sosiale vansker

- Sosiale og emosjonelle vansker
 - Påvirkningsfaktorer
 - Kartlegging
 - Sosiale vansker.
 - Angstlidelser
 - Stemningslidelser.
- Barn i krise
 - Når krisen oppstår
 - Kriseberedskap
 - Beredskapsplan
- Avhengighetslidelser
- Rusmisbruk
- Foresattes rusmisbruk

4f. Migrasjonsrelaterte utfordringer og lærevansker

- Minoriteter og mangfold i skole, barnehage og samfunn
 - Hva er migrasjon?
 - Det flerkulturelle samfunnet
 - Kultur
 - Etnisitet og identitet
 - Integrering og inkludering
- Morsmål og norsk som andrespråk
- Tospråklig lese- og skriveopplæring
- Minoritetselever med særskilte behov
- Lærevansker relatert til migrasjon

4g. Barn i risikosituasjoner

- Risikofaktorer og mestringsstrategier
- Barn og skilsmisser

- Alvorlig syke barn
- Barn som pårørende
- Omsorgssvikt
- Fysiske og psykiske overgrep
- Seksuelt misbruk

Læringsformer: Forelesninger, gruppearbeid, rollespill, presentasjon, refleksjoner og diskusjoner.

Arbeidskrav:

- Gruppeoppgave i form av prosjektarbeid om organisatoriske rammer i forhold til barn og unge med særskilte behov.
- Presentasjon av gruppeoppgave
- Individuell oppgave, utfordring på bakgrunn av gruppeoppgavens problemstilling
- Individuell refleksjon om egen læring

Vurdering:

- Formell vurdering av gruppeoppgave, med presentasjon. Karakter A-F
- Formell vurdering av individuell oppgave med presentasjon. Karakter A-F
- Refleksjonsnotatet vurderes til godkjent / ikke godkjent

Evaluerings: Evaluering av emnet gjennomføres i slutten av emnet på skolens digitale læringsplattform. Evalueringen er beskrevet i skolens kvalitetssystem.

Litteratur: For oppdatert litteratur knyttet til emnet henvises studenter til vedlegg i studieplanen og aktuell bokliste for studiet på skolens hjemmeside.

EMNE 5: Hovedprosjekt

Emnekode: 00H001E

Omfang: 12 studiepoeng

Forutsetninger: For å kunne gjennomføre hovedprosjektet må emne 1 – 4 og praksis være fullført og bestått.

Læringsutbytte: **Kunnskap**

Kandidaten:

- kan oppdatere sin kunnskap innenfor et selvvalgt fordypningstema innenfor oppvekstfaget – Barn med særskilte behov
- har innsikt i relevante lover, forskrifter og planverk som gjelder barn og unge med særskilte behov
- forstår egen faggruppes betydning i et oppvekstperspektiv og kan drøfte sammenhengen mellom teori om barn og unge med særskilte behov og praksis

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan kartlegge en situasjon gjeldende barn og unge med særskilte behov, identifisere en faglig problemstilling og behov for iverksetting av tiltak
- kan finne informasjon og fagstoff fra oppvekstområdet som er relevant for fordypningsoppgavens problemstilling

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har utviklet en etisk grunnholdning og har forståelse for barn og unges behov innen oppvekstfaget
- har forståelse for yrkesetiske prinsipper i sitt arbeid med barn og unge med særskilte behov og etiske retningslinjer i forhold til skriftlig arbeid
- kan bygge relasjoner med medstudenter og samarbeide om hovedprosjektet i grupper

Innhold/temaer: Dette emnet er et obligatorisk fordypningsarbeid. Tema for fordypningen skal være praksisrettet, og konkret knyttet til praksis og et eller flere temaer i utdanningens emner. Studentene skal gjennom fordypningsarbeidet vise refleksjon og bruke både teori og erfaringer fra praksis. Hovedprosjektet skal gjennomføres i grupper på 4 – 6 studenter.

Læringsformer: Undervisning, veiledning, refleksjon.

Arbeidskrav:

- Skriftlig prosjektarbeid i gruppe på 7.500 ord +/- 10 %.
- Presentasjon av prosjektarbeidet
- Logg

Vurdering: Formell vurdering av skriftlig prosjektarbeid, og presentasjon. Karakter A-F

Evaluerings: Evaluering av emnet gjennomføres i slutten av emnet på skolens digitale læringsplattform. Evalueringen er beskrevet i skolens kvalitetssystem.

Litteratur:

For oppdatert litteratur knyttet til emnet henvises studenter til vedlegg i studieplanen og aktuell bokliste for studiet på skolens hjemmeside.